СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сапунджиева К. Влияние на хербицида Гарлон за върху микробиологичната активность в почвата / К. Сапунджиева // Почвознание, агрохимия, раст. защита. – 1987. – Т. 22. – № 4. – С. 48–55.

2. Нестеренко А. М. Влияние триаллата на микроорганизмы и ферментную активность почвы / А. М. Нестеренко // Сорные растения и борьба с ними. [Реф. ж.]. – 1989. – № 7. – С. 5.

3. Лисенко С. В. Гербіциди в посівах. Вплив на деякі компоненти агроценозу озимої пшениці / С.В. Лисенко, І.М. Сторчоус // Захист рослин. – 1997. – № 12. – С. 9.

4. Агаев Ф. А. Влияние гербицидов на микрофлору почвы пасленовых культур / Ф. А. Агаев // Тезисы 12 сесии Закавказского совета по координации НИИ работ по защите растений, (Тбилиси, 8–11 октября 1986г.). – Тбилиси, 1986. – С. 145–147.

5. Пономаренко С. П. Наука і освіта на шляху створення екологічно безпечних технологій / С. П. Пономаренко // Мат. Міжн. наук. конф. [«Аграрна наука і освіта XXI століття»], (Умань, 4–6липня 2006 р.). – Умань, 2006. – С. 86–88.

6. Иутинская Г. А. Создание комплексных полифункциональных микробных препаратов для растениеводства / Г.А. Иутинская // Мат. конф. [«Биологические препараты в растениеводстве»], (Киев, 10–13 июня 2008г.). – К., 2008. – С. 34–36.

7. Волкогон В. В. Мікробні препарати як активний чинник збільшення коефіцієнтів засвоєння добрив рослинами та вмісту білка в продукції / В. В. Волкогон, А. М. Максак // Посібник українського хлібороба. – 2009. – С. 49–51.

8. Перелік пестицидів і агрохімікатів дозволених до використання в Україні / В. У. Ящук, Д. В. Іванов, О. Л. Капліна [та ін.] // Спеціальний випуск журналу «Пропозиція». – К. : Юнівест-Медіа, 2010. – 536 с.

9. Методики випробування і застосування пестицидів / [Трибель С. О., Сігарьова Д. Д., Секун М. П. та ін.]; за ред. О.О. Іващенка. – К.: Світ, 2001. – 448 с.

10. Методы почвенной микробиологии и биохимии / [Алиева И. В., Бабъева И. П., Бызов Б. А. и др.]; под ред. Д.Г. Звягинцева. – М.: Изд-во Московского университета, 1991. – 304с.

11. Комп'ютерні методи в сільському господарстві та біології / [Царенко О. М., Злобін Ю. А., Скляр В. Г. та ін.]. – Суми: Університетська книга, 2000. – 203 с.

12. Грицаєнко З. М. Мікробіологічна активність ризосфери ярого ячменю при сумісному застосуванні гербіциду класу сульфонілсечовин Гранстару з біостимулятором росту Емістимом С / З. М. Грицаєнко, В. П. Карпенко // Вісник Уманського ДАУ. – 2005. – № 1–2. – С. 27–32.

13. Биорегуляция микробно-растительных систем / Иутинская Г. А., Пономаренко С. П., Андреюк Е. И. [и др.]; под ред. Г. А. Иутинской и С. П. Пономаренко. – К.: Ничлава, 2010. – 464 с.

Численность ризосферных бактерий ячменя ярового при действии гербицида и рострегуляторов
В. П. Карпенко, Р. Н. Притуляк

Приведены результаты исследований по изучению действия различных норм гербицида Калибр 75, внесенных отдельно и в баковых смесях с рострегуляторами Агат-25К и Агростимулином, на изменение численности бактерий в ризосфере ячменя ярового. Установлено, что наибольшее количество бактерий в ризосфере ячменя ярового на десятый день внесения исследуемых препаратов развивается при использовании Калибра 75 в дозе 40 г/га в сочетании с Агатом-25К и Агростимулином.

Ключевые слова: гербицид, рострегуляторы, ризосфера, бактерии, ячмень яровой.

The number of rhizosphere bacteria of spring barley under the influence of herbicide and plant growth regulators
V. Karpenko, R. Prytuliak

The article presents the results of the research into the impact of different rates of herbicide Calibre 75 applied separately and in tank mixtures with plant growth regulators Agat- 25K and Agrostimulin on the number of bacteria in the rhizosphere of spring barley. It is found that the greatest number of bacteria in the rhizosphere of spring barley develops on the 10th day of Calibre 75 application at the rate of 40g/ha in combination with Agat-25K and Agrostimulin.

Key words: herbicide, plant growth regulator, rhizosphere, microorganisms, spring barley.

УДК 633.111 «324» : 631.523:575.17:631.527.4

ЛОЗІНСЬКИЙ М.В., канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ДОБІР ЗА ДОВЖИНОЮ СТЕБЛА ТА ЕЛЕМЕНТАМИ ПРОДУКТИВНОСТІ ГОЛОВНОГО КОЛОСУ В РЕЦИПРОКНИХ ПОПУЛЯЦІЯХ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ

Досліджено особливості успадкування довжини стебла і елементів структури урожайності реципрокними гібридами F_1. Проаналізовано розщеплення в гібридних популяцій F_{2-3} за якісними і кількісними ознаками. Виділені за господарсько цінними ознаками перспективні форми, які становлять практичний інтерес для селекційної роботи.

Ключові слова: пшениця м'яка озима, довжина стебла, довжина головного колосу, кількість колосків, кількість зерен, маса зерна, успадкування, реципрокні гібриди.

Постановка проблеми. Посідаючи одне з провідних місць у структурі зернових культур в Лісостепу України, озима пшениця вкрай чутливо реагує на всезростаючі фактори ризику як антропогенного, так і природного походження. Для забезпечування максимально можливого рівня реалізації генетичного потенціалу продуктивності нового покоління сортів необхідні генетичні джерела стійкості до стресових абіотичних і біотичних факторів довкілля та високої якості продукції в таких умовах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поєднання комбінаційної та мутаційної мінливості сприяє більш широкому формотворчому процесові та збільшенню спектра мінливості цінних господарських ознак [1-4].

На сучасному етапі селекції створення сортів і гібридів, пристосованих до конкретних агроекологічних умов (з порівняно вузькою географічною адаптивністю) є найбільш доцільним [5-7].

Метою досліджень було вивчити особливості успадкування довжини стебла і елементів продуктивності головного колосу та характеру розщеплення в реципрокних гібридів F_2-F_3 пшениці м'якої озимої.

Матеріал і методика проведення досліджень. Дослідження проводили в умовах дослідного поля ННДЦ Білоцерківського НАУ у 2004-2011 рр. До гібридизації залучали морфологічно вирівняні лінії мутантного походження (Л 700/3, Л 700/5, Л 701/3), отримані від схрещування чеського сорту Roxana з карликовим мутантом 432/5, який був індукований діазоацетилбутаном 0,025 % концентрації у сорту Roxana, мутант 42 (М 42) був одержаний із сорту Іллічівка після обробки розчином диметилсульфату 0,025 % концентрації і сорт Лелека. Лінії (Л 700/3, Л 700/5, Л 701/3) і М 42 були створені на кафедрі селекції і насінництва професором С.П. Васильківським.

Ступінь фенотипового домінування (h_p) господарсько цінних ознак у реципрокних гібридів визначали за формулою Г.М. Бейла та Р.І. Аткінса [8].

Біометричні аналізи проводили за загальноприйнятими в кількісній генетиці методами за середнім зразком 25 рослин у триразовій повторності. Відбір снопів для визначення елементів структури урожайності проводили на початку повної стиглості. Результати експериментальних даних обробляли за програмою "Statistica", версія 5.0.

Результати досліджень та їх обговорення. Встановлено, що в більшості комбінацій схрещування успадкування довжини стебла реципрокними гібридами F_1 проходило за типом від'ємного наддомінування (h_p = -2,2-9,9). За схрещування (Л 701/3 х М 42) спостерігалось від'ємне домінування (h_p=-1,0), а в зворотній комбінації проміжний тип успадкування (h_p=0,5). Також проміжний тип успадкування (h_p=-0,4) спостерігався за схрещування М 42 (материнська форма) з Л 700/3. В гібрида, отриманого від схрещування сорту Лелека (материнська форма) з Л 701/3 успадкування довжини стебла проходило за типом позитивного наддомінування (h_p=1,9).

Більшість реципрокних гібридів F_1, за довжиною стебла, поступаються батьківським формам. Слід виділити гібрид отриманий від схрещування сорту Лелека (материнська форма) з Л 700/5, який маючи довжину стебла 64,3 см поступався батьківським формам на 22,4 і 26,3 % відповідно (табл. 1).

Таблиця 1 – **Формування довжини стебла і елементів структури урожайності у реципрокних гібридів F_1 і їх батьківських форм** (2005 р.)

Батьківські форми та комбінації схрещування	Довжина стебла, $\bar{x} \pm S_{\bar{x}}$, см	Головний колос			
		довжина, $\bar{x} \pm S_{\bar{x}}$, см	кількість колосків, $\bar{x} \pm S_{\bar{x}}$, шт	кількість зерен, $\bar{x} \pm S_{\bar{x}}$, шт	маса зерна, $\bar{x} \pm S_{\bar{x}}$, г
Лелека	82,9 ± 0,88	9,2 ± 0,17	17,0 ± 0,28	41,2 ± 1,36	1,7 ± 0,09
Лелека х М 42	79,9 ± 1,40	8,7 ± 0,21	19,3 ± 0,28	39,5 ± 2,32	1,7 ± 0,17
М 42	88,2 ± 1,35	7,8 ± 0,20	18,1 ± 0,31	31,9 ± 1,57	1,5 ± 0,10
М 42 х Лелека	72,8 ± 1,76	9,1 ± 0,18	20,7 ± 0,26	41,9 ± 1,48	1,9 ± 0,16
Л 701/3	79,4 ± 1,25	7,7 ± 0,17	18,6 ± 0,25	37,6 ± 1,51	1,6 ± 0,09
Л 701/3 х М 42	79,3 ± 1,38	9,2 ± 0,24	21,7 ± 0,18	51,8 ± 1,67	2,6 ± 0,18
М 42 х Л 701/3	85,8 ± 1,14	8,2 ± 0,17	20,0 ± 0,26	42,8 ± 1,87	2,3 ± 0,16
Л 701/3 х Лелека	76,8 ± 1,93	7,8 ± 0,19	19,1 ± 0,32	40,0 ± 2,43	2,0 ± 0,18
Лелека х 701/3	84,5 ± 1,31	8,4 ± 0,18	18,0 ± 0,20	46,2 ± 1,64	2,2 ± 0,11
Л 700/3	73,7 ± 1,96	6,5 ± 0,12	16,3 ± 0,26	34,2 ± 1,49	1,4 ± 0,11
Л 700/3 х М 42	65,5 ± 1,03	6,9 ± 0,19	20,0 ± 0,27	37,0 ± 2,17	1,6 ± 0,17
М 42 х Л 700/3	78,5 ± 0,87	7,5 ± 0,21	19,8 ± 0,22	37,5 ± 1,37	1,8 ± 0,09
Л 700/5	87,2 ± 1,61	6,8 ± 0,19	16,8 ± 0,32	32,8 ± 1,44	1,3 ± 0,10
Л 700/5 х Лелека	76,4 ± 1,43	8,8 ± 0,20	19,1 ± 0,25	42,8 ± 1,88	1,9 ± 0,12
Лелека х Л 700/5	64,3 ± 1,18	8,4 ± 0,30	19,3 ± 0,38	34,1 ± 1,66	1,6 ± 0,13

Ступінь домінування (h_p) довжини головного колосу у досліджуваних гібридів коливався від -0,6 (від'ємне домінування) до 6,0 (позитивне наддомінування). Найбільш поширеним типом успадкування довжини головного колосу гібридами F_1 є проміжне, яке спостерігається в 5 з 10 комбінацій схрещування. Більшість реципрокних гібридів F_1, за довжиною головного колосу, займають проміжне положення між вихідними батьківськими формами. Гібриди отримані від схрещування Л 701/3 з М 42 за довжиною головного колосу перевищують батьківські форми.

Успадкування кількості колосків головного колосу у 90% комбінацій схрещування проходило за типом позитивного наддомінування. Ступінь домінування (h_p) коливався від 3,1 до 24,0. В гібрида Лелека х 701/3 спостерігалось проміжне успадкування цієї ознаки (h_p = 0,3). Матеріали наших досліджень свідчать, що дев'ять з десяти гібридів F_1 за кількістю колосків головного колосу перевищували батьківські форми. В чотирьох з п'яти реципрокних комбінацій схрещування, гібриди F_1 мали більшу кількість колосків з головного колосу в тому випадку коли материнська форма характеризувалась більшою кількістю колосків, що свідчить про вплив материнської цитоплазми на формування цього показника.

Проведений аналіз гібридних популяцій показав, що успадкування кількості зерен з головного колосу проходило за типом позитивного наддомінування (у семи з десяти комбінацій схрещування), позитивного домінування в гібрида Лелека х М 42, проміжного успадкування (Л 701/3 х Лелека) і від'ємного домінування в комбінації схрещування Лелека х Л 700/5. Ступінь домінування (h_p) коливався від -0,7 до 6,1. За кількістю зерен з головного колосу, сім з десяти гібридів F_1 перевищували вихідні форми і лише гібриди Лелека х М 42, Л 701/3 х Лелека і Лелека х Л 700/5 посідали проміжне місце між батьками. Кількість зерен з головного колосу в гібридів знаходилася в межах від 34,1 шт. (Лелека х Л 700/5) до 51,8 шт. в Л 701/3 х М 42. Батьківські форми характеризувалися кількістю зерен з головного колосу на рівні 31,9-41,2 шт.

Аналізуючи успадкування маси зерна з головного колосу ми бачимо, що в більшості комбінацій схрещування спостерігалося позитивне наддомінування. Ступінь домінування (h_p) коливався від 2,0 до 21,0. Результатами досліджень встановлено, що маючи масу зерна з головного колосу в межах від 1,6 г (Л 700/3 х М 42) до 2,6 г (Л 701/3 х М 42), вісім з десяти гібридів F_1 перевищували за цим показником батьківські форми. Гібрид Лелека х М 42 мав масу зерна з головного колосу на рівні кращої батьківської форми сорту Лелека. Лише гібрид отриманий від схрещування сорту Лелека (материнська форма) з лінією 700/5 (чоловіча форма) посідав проміжне місце між вихідними формами.

У наших дослідженнях виявлено, що за довжиною стебла і елементами структури врожайності у реципрокних гібридів F_2 спостерігається значний формотворчий процес. Всі гібриди F_2 за довжиною стебла поступаються вихідним батьківським формам. Більше низькорослих форм спостерігалося в тих популяціях де до гібридизації залучалася більш низькорослиша материнська форма (табл. 2).

Таблиця 2 – **Довжина стебла і елементи структури урожайності у реципрокних гібридів F_2 і їх батьківських форм** (2006 р.)

Батьківські форми та комбінації схрещування	Довжина стебла, $(\bar{x} \pm S_{\bar{x}})$, см	Головний колос			
		довжина, $(\bar{x} \pm S_{\bar{x}})$, см	кількість колосків, $(\bar{x} \pm S_{\bar{x}})$, шт	кількість зерен, $(\bar{x} \pm S_{\bar{x}})$, шт	маса зерна, $(\bar{x} \pm S_{\bar{x}})$, г
Лелека	86,2 ± 1,04	8,4 ± 0,13	16,9 ± 0,23	34,4 ± 1,17	1,3 ± 0,06
Лелека х М 42	71,8 ± 1,33	8,6 ± 0,15	19,7 ± 0,31	52,7 ± 1,43	2,1 ± 0,06
М 42	94,7 ± 1,30	8,0 ± 0,19	18,5 ± 0,25	35,2 ± 1,45	1,4 ± 0,05
М 42 х Лелека	75,9 ± 1,44	9,3 ± 0,14	21,0 ± 0,26	57,2 ± 1,80	2,5 ± 0,08
Л 701/3	85,3 ± 1,41	7,9 ± 0,14	18,9 ± 0,21	39,4 ± 1,27	1,4 ± 0,05
Л 701/3 х М 42	76,6 ± 1,64	9,5 ± 0,20	21,0 ± 0,23	46,2 ± 1,24	2,2 ± 0,06
М 42 х Л 701/3	74,0 ± 1,31	9,1 ± 0,18	21,2 ±0,26	47,3 ± 1,35	2,2 ± 0,07
Л 701/3 х Лелека	71,5 ± 1,92	8,8 ± 0,22	18,8 ± 0,27	50,0 ± 1,40	2,1 ± 0,05
Лелека х 701/3	82,0 ± 1,50	9,1 ± 0,18	19,4 ± 0,27	51,3 ± 1,77	2,2 ± 0,08
Л 700/3	78,7 ± 1,12	7,3 ± 0,15	16,7 ± 0,25	35,6 ± 1,21	1,3 ± 0,07
Л 700/3 х М 42	72,8 ± 1,00	9,5 ± 0,22	21,1 ± 0,28	49,1 ± 1,58	2,1 ± 0,07
М 42 х Л 700/3	78,5 ± 1,54	9,8 ± 0,16	22,0 ± 0,24	53,8 ± 1,53	2,6 ± 0,07
Л 700/5	91,6 ± 1,44	7,5 ± 0,17	17,3 ± 0,20	34,4 ± 1,33	1,3 ± 0,05
Л 700/5 х Лелека	72,1 ± 2,13	9,5 ± 0,15	19,8 ± 0,31	56,1 ± 2,05	2,4 ± 0,07
Лелека х Л 700/5	60,9 ± 1,92	8,7 ± 0,23	18,8 ± 0,38	55,5 ± 2,05	2,1 ± 0,08

За довжиною головного колосу гібриди другого покоління мають вищі показники ніж батьківські форми і за крайніми максимальними значеннями довжини головного колосу значно їх перевищують.

Реципрокні гібриди F_2 (виняток Л 701/3 х Лелека) за кількістю колосків головного колосу перевищували вихідні батьківські форми. Значним формотворчим процесом, за кількістю колосків у колосі, характеризувалися гібриди Лелека х М 42, Л 700/5 х Лелека, Лелека х Л 700/5.

Одержані дані показують, що всі гібриди F_2 маючи кількість зерен з головного колосу в межах від 46,2 шт. (Л 701/3 х М 42) до 57,2 шт. (М 42 х Лелека) значно перевищували батьківські форми, в яких цей показник становив 34,4-39,4 шт. Крайні максимальні значення кількості зерен з головного колоса у гібридів другого покоління знаходилися в межах від 62–79 шт. і вони суттєво перевищували показники вихідних форм.

Результати досліджень свідчать, що всі гібриди F_2, маючи масу зерна з головного колосу в межах від 2,1 до 2,6 г, значно перевищували батьківські форми, в яких цей показник становив 1,3-1,4 г. Слід виділити комбінації схрещування (М 42 х Л 700/3, М 42 х Лелека, Л 700/5 х Лелека), в яких маса зерна становила 2,6, 2,5 і 2,4 г відповідно.

Із досліджених 823 ліній в F_3, 170 виявилися константними, а в інших спостерігалось розщеплення як за якісними (форма колоса, різновидність та ін.) так і за кількісними (довжина стебла і колоса, кількість колосків, озерненість та маса зерна з колоса) ознаками (табл. 3).

Таблиця 3 – **Розподіл ліній в F_3 за константністю, озерненістю та масою зерна з головного колосу**, шт (2007 р.)

Комбінації схрещування	Проаналізовано ліній							
	всього	із них було			відібрано під F_4			
		константних	давали розщеплення	вибракувано	всього	за кількістю зерен > 50 шт	за масою зерна, г	
							2,5-3,0	> 3,0
Лелека х М 42	132	31	101	83	49	47	23	3
М 42 х Лелека	121	17	104	36	85	69	27	13
Л 701/3 х М 42	122	27	95	64	58	29	23	2
М 42 х Л 701/3	46	8	38	26	20	6	8	-
Л 701/3 х Лелека	88	21	67	40	48	32	21	11
Лелека х 701/3	86	24	62	42	44	27	18	2
Л 700/3 х М 42	61	7	54	40	21	11	7	3
М 42 х Л 700/3	49	10	39	32	17	6	7	3
Л 700/5 х Лелека	51	11	40	35	16	9	4	-
Лелека х Л 700/5	67	14	53	41	26	7	7	3
Всього	823	170	653	439	384	243	145	40

В результаті безперервного індивідуального добору в популяціях реципрокних гібридів ми відібрали під урожай F_4 384 лінії, які характеризуються господарсько цінними ознаками і властивостями. У 233 ліній кількість зерен з головного колоса перевищувала 50 шт, 145 з них мали масу зерна з колоса на рівні 2,5-3,0 г, а 40 перевищували 3 г, що свідчить про значний формотворчий процес в досліджуваних популяціях.

За довжиною стебла відібрані лінії також характеризуються значним формотворчим процесом. Так з 384 висіяних ліній під F_4 40 мали довжину стебла 36-50 см і належали до карликів. Найбільша кількість ліній (341) були низькорослими, з яких 220 мали довжину стебла 51-65 см, а інші – 66-80 см. До групи середньорослих з довжиною стебла 81-95 см було віднесено лише 3 лінії.

Таблиця 4 – **Розподіл ліній в F_3 за довжиною стебла** (2007 р.)

Комбінації схрещування	Всього, шт.	Кількість ліній за довжиною стебла, см			
		карликові	низькорослі		середньорослі
		36-50	51-65	66-80	81-95
Лелека х М 42	49	5	30	14	-
М 42 х Лелека	85	4	63	17	1
Л 701/3 х М 42	58	3	28	26	1
М 42 х Л 701/3	20	-	15	5	-
Л 701/3 х Лелека	48	5	30	13	-
Лелека х 701/3	44	1	28	14	1
Л 700/3 х М 42	21	8	4	9	-
М 42 х Л 700/3	17	1	4	12	-
Л 700/5 х Лелека	16	1	7	8	-
Лелека х Л 700/5	26	12	11	3	-
Всього	384	40	220	121	3

Висновки та перспективи подальших досліджень. 1. Залученням до гібридизації батьківських форм, що різняться за географічним і генетичним походження, розширюється формотворчий процес в гібридних поколіннях.

2. Практичний інтерес для селекційної роботи становлять гібридні популяції Лелека х М 42, М 42 х Лелека, Л 701/3 х М 42, Л 701/3 х Лелека, Лелека х 701/3, з яких виділено найбільша кількість ліній з високою озерненістю та масою зерна.

Перспективою досліджень є подальший добір та оцінювання відібраних ліній за комплексом господарсько цінних ознак.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Филипченко Ю.А. Генетика мягких пшениц / Ю.А. Филипченко. – М.: Наука, 1979. – 311 с.
2. Шкварников П.К. Современные задачи исследований по экспериментальному получению и практическому использованию мутаций у растений / П.К. Шкварников // Генетика. – 1966. – № 6. – С. 7–19.
3. Лукьяненко П.П. Избранные труды / П.П. Лукьяненко. – М.: Агропромиздат, 1990. – 428 с.
4. Моргун В.В., Логвиненко В.Ф. Мутаційна селекція пшениці // Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть: У 4 т. / Редкол.: В.В. Моргун (гол. ред.) та ін. – К.: Логос, 2001. – Т. 2. – С. 175-186.
5. Звягін А.Ф. Селекційна цінність вихідного матеріалу м'якої озимої пшениці від схрещування сортів різного адаптивного потенціалу. Зб. наук. пр. Фактори експериментальної еволюції організмів / А.Ф. Звягін, М.І. Єльніков, М.М. Гріндін. – К.: Логос, 2008. – Т. 5. – С. 43–47.
6. Грабовец А.И. Основные направления ведения селекции озимой мягкой пшеницы на экологическую пластичность в условиях меняющегося климата / А.И. Грабовец // Проблеми підвищення адаптивного потенціалу системи рослинництва у зв'язку зі змінами клімату: Тези доп. міжнар. науково-практич. конф., 26-28 лют. 2008 р. – Біла Церква, 2008. – С. 23–24.
7. Колесников Ф.А. Селекция среднерослых среднезимостойких сортов озимой мягкой пшеницы на адаптивность / Ф.А. Колесников, Л.А. Беспалова, И.Н. Кудряшов // Проблеми підвищення адаптивного потенціалу системи рослинництва у зв'язку зі змінами клімату: Тези доп. міжнар. науково-практич. конф., 26-28 лют. 2008 р. – Біла Церква, 2008. – С. 40–41.
8. Beil C.M. Inheritance of guantitative characters in grain sog hum / C.M. Beil, P.E. Atkins // Jowa J. Sci., 1965. – Vol. 39. – № 3. – P. 345–358.

Отбор по длине стебля и элементам продуктивности главного колоса в реципрокных популяциях пшеницы мягкой озимой

Н.В. Лозинский

Исследовано особенности наследования длины стебля и элементов структуры урожайности реципрокными гибридами F_1. Проанализировано расщепление в гибридных популяциях F_{2-3} по качественным и количественным признакам. Выделены по хозяйственно ценным признакам перспективные формы которые становят практический интерес для селекционной работы.

Ключевые слова: пшеница мягкая озимая, длина стебля, длина главного колоса, количество колосков, количество зерен, масса зерна, наследования, реципрокные гибриды.

The selection of the length of the stem and bits and pieces of the main productivity spike in reciprocal populations of winter wheat, soft

M. Lozinski

The features of the inheritance of stem length and the elements of the structure yields reciprocal hybrids F1. Analyzed by splitting in hybrid populations of F_{2-3} on the qualitative and quantitative criteria. Allocated for the valuable attributes of economic perspective forms that become practical interest for breeding.

Key words: winter wheat, main ear length, inheritance, reciprocal hybrids, crossing combinations, transgression degree, transgressions frequency.

УДК 633.11:631.5

МАТУС В.М., наук. співробітник
КАРАЖБЕЙ Г.М., ГРИНІВ С.М., УЛИЧ Л.І., кандидати с.-г. наук
Український інститут експертизи сортів рослин
ХАХУЛА В.С., канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЕКОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ, МОРФОАГРОБІОЛОГІЧНІ ВЛАСТИВОСТІ І АДАПТИВНІСТЬ СОРТІВ ЧОРНИЦІ ЩИТКОВОЇ *(VACCINIUM CORYMBOSUM L.).*

Викладено результати вивчення екологічної стійкості, морфоагробіологічних властивостей і адаптивності сортів нового для України виду рослин чорниці щиткової за її інтродукції й акліматизації в умовах центрального Лісостепу. Встановлено, що досліджені сорти мають різнопланові морфоагробіологічні характеристики, екологічну стійкість та господарсько-агрономічну цінність, які дають підстави стверджувати